

**Izhaja vsak torek, četrtek in soboto.** — **Cena:** Za celo leto 36 K, za pol leta 18 kron, za četrt leta 9 K, za 1 mesec 3 krona. **Posamezna številka stane 40 vinarjev.** Na pismene naročbe brez pošiljate denarja se ne moremo ozirati. Naročniki naj pošiljajo naročnino po poštni nakaznici. Reklamacije glede lista so poštne proste. Nedrinkirani dopisi se ne sprejemajo. Na dopise brez podpisa se ne ozira.

# NOVA DOBA

**Uredništvo in upravnništvo** se nahaja v Zvezni tiskarni v Celju, **Strossmayerjeva ulica št. 3.** Oglasi se računajo po porabljenem prostoru in sicer: za navadne oglase po 30 v od 1 mm, za poslana, naznanila občnih zborov, naznanila o smrti, zahvale itd. 50 v od 1 mm, za reklamne notice med tekstom 2 K od vrste, Mali oglasi (največ 4 vrste) 4 K. Pri večkratnih objavah popust. Rokopisi se ne vračajo. Telefon št. 65.

**IZDAJA IN TISKA ZVEZNA TISKARNA V CELJU. □ □ □ ODGOVORNI UREDNIK VEKOSLAV SPINDLER.**

DR. AVG. REISMAN:

## Kam plovemo?

Jugoslavije torej menda ne bo, ampak bomo — vsaj za dolgo časa še — ostali v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kakor nam to ni po volji, in nam je vedno precej grenko izgovarjati ta dolgi naslov, vendar danes že vsi vemo, zlasti v Sloveniji, da za enkrat drugače biti ni moglo in smo lahko sploh veseli, da je tako. Ravno ta SHS, bi rekel, je naše najboljšo zrelo.

Sreča prijatelja, katerega še nisl videl po prevratu in ga vpraša: »no, brate, kako?« Pa ti skomigne z ramami in vedno ista pesem: Saj še nismo zreli, ne ljudstvo in skoro manje še inteligenca. Kaos, sebičnost, nervoznost, nevolja in nezmožnost in zmerjanje brez konca in kraja in grožnje na levo in desno in psovke in batine — ni li to naše prerogije?

In čemu in zakaj? Čemu bi valili krivdo na posameznike in iskali rešitve v novih, nezmožnih osebah, ko vendar vemo, da se zopet samo mamimo, ko vemo, da smo vsi skupaj premajhni in preslabi za ta veliki čas in za te velike naloge, ki nam jih je naložila usoda — ne mi. Čemu bi si končno ne priznali, da treba še-le ustvariti ono generacijo, ki bo zmožna vzgojiti svobodni narod, ustvariti svobodnemu narodu suvereno državo? — Ne pričakujemo od uradnika, ki je desetletja pripogibal hrbet pred svojim nemškimi šefom, inicijative, velike samostojnosti — ampak upoštevajmo dedščino, ki nam jo je prinesla njegova notranjost iz avstrijskih kancelij. Ne zahtevajmo od političnega uradnika, ki si celi vojni čas ne samo v uradu, ampak tudi zunaj na cesti, da celo v slovenski gostilni ni upal spregovoriti domače besede in se je vsa dolga leta intimno pečal z renegatskimi kapitalisti, da bi postal sedaj naenkrat demokrat, ljudski uradnik, da bi bil svojim podrejenim ljubezni in ognja naših logov, da bi se njegova notranjost, ki jo je leta in leta zastrupljal birokratizem najčistejšega habsburškega absolutizma, čez noč prelevila v novega človeka, kakor si ga želi osvobodni narod.

Našega brezmejnega malodušja smo si največ sami krivi, ker hočemo biti razočarani, ker vedno znova in znova iščemo solnca v — temi. Recimo si že vendar enkrat v obraz to, kar vemo: gnoloba je gnoloba. In malodušja bo takoj konec, ker bomo potem tudi takoj vedeli, da moramo začeti ustvarjati novo generacijo. Toliko velikih, čistih, zmožnih naših osebosti pa imamo, da nam lahko vsaj vzgojijo nov narod, ki bo dovršil delo, za katero smo bili mi premajhni in preslabi!

MILOŠ ŠTIBLER:

## Pri srbskih kmetovalcih v Šumadiji.

Od Beograda do Mladenovca.

Dne 6. avg. 1919 sem se odpravil z g. Lovrom Petovarjem iz Ivanjke pri Ormožu in z dvema uradnikoma beogradske srbske združne organizacije v Šumadijo, da si ogledamo vinogradarsko zadrugo v selu Banja pri Arandjelovcu. Potovali smo do Mladenovca z vlakom po železnici Beograd—Niš—Solun. Železniški obrat se je pričel na tej progi še-le v nedeljo, dne 3. avgusta 1919 in je že ta okolnost vzbujala našo radovednost glede vožnje. Začasno vozita v vsako smer dva vlaka, eden za vojaštvo, a drugi za civilne potnike. Vožnja od Beograda do Mladenovca, to je 58 km, stane v tretjem razredu 6 dinarjev. Za drugi in prvi razred se karte še ne izdajajo.

Vlak je krenil z beogradske stanice nekako ob 8. uri zjutraj in se pomikal med ruševinami, ki jih je v tem delu mesta dosti, proti Topčideru. V Topčideru sem se spomnil nemškega vojaškega pokopališča ali groblja, kakor ga imenujejo Srbi. To groblje se nahaja nad Topčiderom na robu hrastovega gozda, a še v gozdu samem. Kraj sem posejil pred ted-

Rešitev naše kalamitete leži edino v vzgoji doraščajoče mladine in je zato treba, da posvetimo vso svojo pažnjo, da vržemo največ naše zdrave energije v šolstvo.

Ljudi, ki prosveta ima sijajno bodočnost in čeprav je kultura v vojni popolnoma zaspala in skoro zamrla, vendar se je v tem času tudi ljudsko mišljenje tako pretreslo in spremenilo, da narod morda že od časa reformacije ni bil tako dostopen poduku in novim idejam, kot je dandanes. Prisluskuje delavcu in kmetu in tudi njihovim ženam, pa se boste čudili temu ogromnemu skoku naprej. To je svetovni pojav, kateremu se ima zahvaliti tudi mrzlično razširjenje boljševiških idej.

Takšnih sunkov v ljudskem gibanju pozna zgodovina mnogo; so pa to res večinoma tudi samo sunki, ki ne trajajo dolgo in so krivi samo voditelji ljudstva, to je inteligenca, če teh velikih momentov ne znajo izrabiti v povzdigo ljudske kulture in narodno-gospodarskega blagostanja.

Dogodki v Narodnem predstavništvu v Beogradu nam kažejo, da one redke, plemenite osebnosti troedinega naroda SHS še niso na površju, ker obvladujejo situacijo demagogi, ki bi jih morala narodna sila poštenja in volja po napredku že davno pomesti s površja. In doma v Sloveniji ni drugače. Ravno v šolstvu, ki je danes najsvetejše torišče ustvarjanja, vidimo, da gledajo voditelji predvsem na strankarsko korist in tej se mora prav vse drugo podrediti. Zato tudi nismo dobili v vodstvo poverjenštva za uk in bogočastje zmožnega pedagoga, ampak strankarskega politika iz Sušteršičeve ere, ki že desetletja ni videl šolske sobe in še v svojem življenju ni napisal niti vrstice o šolstvu. In vendar imamo toliko prvovrstnih, idealnih pedagogov!

Značilno je, da se javnost ne zga-ne, samo tuintam kako nerganje v politični notici in mirna Bosna. Brezbrižnost javnega mnenja za kulturna vprašanja je drastično odkrila ravno afera ženskega učiteljskega v Mariboru. Nihče se ni zganil in tako imamo danes v Sloveniji samo eno državno žensko učiteljsko in štiri klosterska; v Ljubljani, v Škofji Loki, v Mariboru, kjer so sestre celo Nemke in morda tudi drugod in tudi v novootvorenem učiteljsku v Velikovu bodo gojenke v klostru. Kakšna bo ta vzgoja, kakšen bo ta naraščaj danes, ko tako krvavo potrebujemo močnih, izrazitih osebnosti s širokim duševnim obzorjem? Kako da pustimo vzgajati danes, ko smo že toliko govorili in pisali o razširjenju in poglobitvi učiteljske izobrazbe, prvi naraščaj v svobodni državi na eni strani od profesorjev z vseučiliško izobrazbo,

nom. Tam stojita dva monumentalna spomenika, okoli po gozdu pa je na stotine in stotine grobov s spominskimi ploščami. Na teh mestih so imeli Nemci hude izgube. Ne samo pri prehodu preko Save (pri prehodu preko Save nad Beogradom je utonilo baje nad 30.000 Nemcev in Avstrijcev), temveč tudi pri nadaljnem prodiranju. Eden mojih sopotnikov mi opisuje boje, v katerih je ob celi progi Beograd—Mladenovac sam sodeloval. Vsi ti kraji so bili bojišče koncem leta 1913, deloma tudi že koncem 1914.

Ruševine, ki jih vidiš od Topčidera pa do Mladenovca ob celi progi, niso posledica bojev leta 1914 in 1915. Tod je bilo nekaj cementnih tovarov, a so Nemci vse uničili koncem l. 1918, ko so se morali umakniti iz Srbije. Železnica sama je i tod pokvarjena in razstreljena na mnogih mestih, osobito so porušeni vsi mostovi, med njimi dva velika. Na vsaki postaji so razstrelili rampe, zažgali magazine in dosledno razstrelili na postajah one dele proge, kjer se križata po dva tira in to radi tega, ker je te križiščne dele tira sedaj seveda najtežje zopet nabaviti. Še-le tedaj, ako vidiš, kako obsežno je bilo nemško uničevanje, moreš razumeti, zakaj se začne promet v Srbiji tako počasno razvijati. Kamorkoli pogle-

druge tovarišice, ki bodo imele iste naloge, pa od nun, ki imajo samo izobrazbo učiteljska in še ta je bogve kakšna. Ali moremo sploh pričakovati, da je skozi samostansko zidovje prodril duh, ki veje od prevrata po jugoslovanskih livadah? Ali moremo to pričakovati od samostanske vzgoje, kjer zapovedujejo se Nemke in mariborski škof Mihael Napotnik, kateremu je moralo državno pravdnštvo še letos zapleniti avstro-filsko brošuro?

Še bolj, kot žensko učiteljske, pa kriči po odporu oklep, v katerega hoče vreči poverjenik za uk naše gimnazije in realke. Poverjenik pašuje v svojem uradu, kot bi bil samo vodja bogočastja in ne tudi pouka. Vodstvo večine zavodov imajo v rokah kateheti ali pa politični pristaši poverjenikove stranke. Gimnazijo v Kočevju vodi kot začasni ravnatelj katehet in ravno tako ljubljansko in tudi vodstvo mariborske realke je poveril dr. Verstovšek kaplanu, ki še sploh ni poučeval. Voditelj nove gimnazije in učiteljske v Velikovu je mlad klerikalec, čeprav imamo starejše izkušene koroške rojake profesorje. In v Mursko Sobo so poslali klerikalnega profesorja za vodjo. In tako je povsod in v vsem. Učitelstvo prosi n. pr. radi vzgoje otrok za službo v mestu; ne, iti mora učitelj, ki se mesta brani. In nezadovoljnost raste, veselje do dela pa seve gine. Pri poverjeništvu za uk in bogočastje nima dostopa noben šolnik, če ni vpisan v firmi SLS, pač pa so vrata na stežaj odprta bivšim avstrijskim oficirjem izza časa okupacije Srbije itd. Časopisi SLS pa smešijo ljudi, ki se zgražajo nad tem »kulturnim škandalom«.

In mi se še ne bomo dvignili in poglali barantačev iz templja? Kam plovemo?

DR. V. KUKOVEC:

## Nemško vprašanje.

Treba je, da se razbistrijo pojmi o tako važnem vprašanju, kakor je razmerje s sodržavljanji druge narodnosti, Nemci. O tem, da mora naša država ostati po bistvu in značaju jugoslovanska, ni treba nič razpravljati. Gotovo je tudi, da nam ostane nemško pleme še dolgo nevarno in treba naši politiki vse mogoče previdnosti. Tu nas ne sme za vsako ceno ovirati obzir na človekoljubje, da se čuvamo nevarnosti, ker nam je lastni narod najbližji. Ne more pa biti naša naloga, da veliko delo osvobodjenja izpostavimo nemške nadvlade onečastimo s kakoršnimkoli neopravičljivim postopanjem zoper tuje-rode, ker s tem lahko trpijo naši veliki narodni interesi. Imamo pa pred seboj tudi velike, resne naloge, katerih

daš, povsod ruševine, a povsod se tudi dela in obnavlja. Toda dežela se bori z velikanskim pomanjkanjem materiala in delavnih sil.

Veliko tisoč ljudi je danes v Srbiji zaposlenih krog tega dela, koliko jih je še v vojaški službi, a vključ temu vidiš na levo in desno, kakor daleč oko seže, vsa polja obdelana. To je prvo, kar smo začeli na tem potovanju občudovati, drugo pa je to, da je videti nenavadno mnogo polja na obeh straneh železnice. Med polji hiše in vasi in sicer same lepe zidane hiše z mnogim sadnim drevjem. Nemci so nam Srbijo vedno slikali kot nekako na pol divjo deželo, kjer stoje kvečjemu lesene in z ilovico zamazane ter s slamo ali skorjami krite strehe. Slika, ki jo vidimo z vlaka, pa nam nudi popolnoma drugačno spoznanje. Toda mogoče je to ravno tukaj ob železnici, a Bog vé, kako izgleda tam dalje za hribi, kamor le redko stopi izobraženejši človek!

Povsod po poljih vidimo žeti. Žanje se s srpi, ponekod se žito kosi, a videti je tudi žetalice, to je žetvene stroje. Vežejo velike snope, veliko večje, kakor so običajni pri Slovencih in jih zlagajo krljem po 13 snopov v »krstino«. Isti način najdemo pri nas na Murskem polju, kjer se zлага po 23 snopov v »križak«. Naš

važnost se more izgubiti, ako bi pustili proste roke ljudem, ki so se lovili za dobički brez ozira na narod, ko so junaki zanj umirali celo na vislicah. Eni povzdigujejo, ko ni treba, narodnostni boj, da bi se ne opazilo, kako si polnijo žep, drugi, da bi se jim ne bilo odločiti za kako stališče v socialnih vprašanjih. Resna stranka kaj tacega ne sme trpeti, vsaj ne podpirati. Tudi je naš narod pretrpezen, da bi nam odpustil, če trpimo kako času neprimerno gonjo. Ker se gre za narodne svetinje, razumljivo je, da posameznik ne želi na lastno pest in na lastno nevarnost zavzeti stališče, četudi vidi zlorabo. Oni pa, ki dalje vidijo, in ki se jih z ozirom na njih preteklost ne more sumničati, da izdajajo narodne interese, dolžni so sodelovati na smernicah, po katerih naj se rešuje narodno vprašanje. Važno je, da vedo za taka dotrjena načela oni, katerim je naročena javna uprava v občini in pri oblastih, da se ne izgubljajo v nepotrebnih malenkostih, da ne zapostavljajo v dobri veri ali celo pod pritiskom javnosti večjih svojih nalog, da ne bijejo v obraz pravici, da ne vzbujajo strasti in brezplodnih bojev. Prišle bodo volitve in stranke se bodo potegovale za glasove s svojimi programi in nasprotnim strankam nakladale odgovornost za čine posamnikov. Dotlej mora biti javnost jasno stališče strank glede tujerodcev, da se ne bode slepomišilo, da se nam ne bodo obešali na suknje življi, katere odklanjamo zaradi njih preteklosti, da nam pa tudi ne bodo natvezali namerov, ki jih nimamo, in dejanj zoper tujerodce, ki so nam tuja.

## POLITIČNE VESTI.

Kriza v Beogradu je morda v trenutku, ko to pišemo, že rešena. Kako, še ne vemo. Vemo le, da je regent Aleksander zahteval njeno takojšnjo rešitev. Vemo dalje, da je Demokratska zajednica v največjem samozatajevanju bila pripravljena pustiti iz vidika vsa osebna vprašanja, da je bila pripravljena vstopiti v vsako vlado pod nevtralnimi vodstvom; vemo pa tudi, da je dr. Koroščeva skupina ki je še pred tedni izjavljala, da vstopi samo v tako vlado, v kateri bi bile zastopane vse stranke brez izjeme, danes že pripravljena, sestaviti vlado samo še z dvema drugimi strankami, z radikalci in starčevičanci, da so bile torej vse lepe besede dr. Korošca le fraze in so šle za tem, si pridobiti prijateljstvo tistih dveh strank, ki ravno tako kakor naši klerikalci streme za separatističnimi cilji in samo za tem, da si obdrže nadvlado. Kar smo povdarili ob početku krize, je danes vedno bolj očitno: radikalci na Srbskem in v Bosni, starčevičanci na

»križ« je v srbsčini »krst« in je torej pri izrazih »krstina« in »križak« najti isto temeljno značenje besed. Srbska »krstina« da po 80—90 kg zrna. Mlati se na polju, tuintam vidimo parne mlatilnice, ki jih Srbi imenujejo »vršalice«, kar izhaja od glagola »vršiti«, a v tem je debto »vrh«, torej odvezemati steblo »vrh«, to je »vršiti«.

Pokrajina je zmerno hribovita, mestoma so gozdovi. Sopotniki nam pojasnujejo to in ono. Omenjam sopotnika, ki je suplent na gimnaziji v Skoplju. Med drugim pripoveduje, da je bilo v slednjem šolskem letu na tem zavodu 950 dijakov. Drugi sopotnik je jurist v 26. letu svoje starosti, a ima sive lase. Po štirih letih se vrača prvič zopet domu v Čuprijo. Na obrazu se mu pozna kal težke bolezni. Nemci so ga svojčas internirali kot civilista v nekem taborišču blizu Heba na Nemškem Češkem. Pripoveduje, da je samo v tem taborišču pomrlo mnogo tisoč srbskih civilnih internirancev od gladu. On sam je osivel od strahu, da bi moral od gladu umirati. Končno se mu je posrečilo, da so ga vtaknili v nek delavski oddelek, ki je odhajal na Madžarsko opravljat kmetijska dela. Tako si je rešil življenje.

(Dalje prih.)



Hrvatskem in klerikalci na Slovenskem čutijo, kako jim ginejo tla pod nogami, zato hočejo poskusiti še enkrat izigrati vso svojo nepoštost in zahrbtnost, da se vzdrže na krmilu.

**Slovenska socialistična stranka v Primorju** se je združila z italijansko socialistično stranko v Julijski Benečiji.

**Sosvet za Prekmurje** ima 2. okt. v Soboti svoje drugo zborovanje. Razprava bo o politični upravi, o šolstvu, o nastavljanju cerkvenih oblasti, o mostu čez Muro in železnici, o aprovizaciji in o agrarni reformi.

**Štajerski deželni zbor** se je 29. sept. zopet sestel. Deželni glavar Rintelen je v prvi seji potožil nad »izgubo« nemških otokov, zlasti Maribora in Celja, neizogibni Wastian pa je slikal »krivice«, ki jih trpe Nemci v državi SHS.

**Dalmacija** hoče d' Annunzio »osvoboditi« kakor je to storil z Reko. Povsod se zbirajo prostovoljci in napasti nameravajo Dalmacijo s kopnega in z morja. V splitsko luko ste prišli 29. sept. dve ameriški križarki.

**D' Annunzio se ne pogaja s sedanjo vlado.** Admiral Cagni je došel 26. sept. v Reko z nalogo, da vpraša d' Annunzia, če je voljan, se pogajati z vlado. D' Annunzio je odgovoril, da ne priznava sedajne vlade in odklanja vsaka pogajanja.

**Izpraznitev Reke** je v svoji zadnji noti na italijansko vlado zahteval Wilson.

**Velik govor Tiltonijev v italijanski zbornici.** Dne 27. sept. je imel laški znanji minister Tiltoni v italijanski zbornici velik govor glede jadranskega vprašanja in glede Reke. Orisal je velik upliv, ki ga ima Wilson na odločitev mirovne konference. Tako je tudi glede londonskega pakta. Za Italijo pride v poštev: ali Reka brez londonskega pakta ali londonski pakt, Reka pa za Jugoslavijo. Naj si že Reka pripade Italiji ali ne, gotovo je, da bota luka in reška železnica mednarodnega značaja in da bo dobila Italija takšna jamstva v jadranskem morju, ki bodo zagotovila italijansko premoč na Adriji. Izrekel je željo, naj bi parlament, četudi bo naglašal italijanstvo Reke, ne povzročil izstopa italijanske delegacije iz konference. Zakaj potem bi Italija izgubila vse prednosti, ki ji izhajajo iz pogodb, pri katerih izvršitvi bi pa več ne sodelovala. Kdor hoče Italijo, ki pridobi nekaj stotisoč Jugoslov. in Nemcev, obtoževati nasilja in imperijalizma, naj obtoži najprej Poljsko, ki dobi 3 milijone Nemcev, 750.000 Rusov; naj obtoži Čehoslovaško, ki dobi 3 in pol milijona Nemcev, 850.000 Madžarov itd., Rumunijo, ki dobi 700.000 Nemcev, 1.070.000 Madžarov itd. »Prebivalstvo drugih narodnosti« — je izjavil Tiltoni — »naj vedo, da odklanjamo in zavračamo vsako misel tlačenja in raznarodovanja, naj vedo, da bodo njih jezik in njih kulturne naprave upoštevane. Njih zastopniki bodo uživali vse pravice naše liberalne in demokratične zakonodaje, njih poslanci bodo prisrčno sprejeti v našem parlamentu, ki jih bo poslušal z umevanjem, kadar bodo govorili v imenu prebivalstva. Vabimo vse ono prebivalstvo, naj nam stisne roko, katero jim bratski nudimo.« Lepe besede — do izpolnitve je še daleč. — Zbornica je v seji 29. t. m. po burni debati sprejela dnevni red, ki priznava Reko kot italijansko. Drugi del dnevnega reda, ki prepušča rešitev reškega vprašanja vladi, je bil sprejet z 218 proti 148 glasovom.

**Na Ogrskem** je zavladovala pod Friedrichovo vlado pravcata vojaška in klerikalna grozovlada. 50.000 madžarskih državljanzov je bilo doslej aretiranih, mnogo v ječah linčanih, na stotine dnevno obešenih in ustreljenih. V Donavi love dan za dnem trupla umorjenih. Obsojali smo Bela Kunovo strahovlado, enako in še bolj pa obsojamo sedajno pod krinko krščanstva.

## IZ KOROTANA

**Ljudska tabora v Dobrlivasi in v Ločah** sta ob ogromni udeležbi ljudstva pokazala odločno voljo naroda, da hoče pripadati Jugoslaviji. Na taboru v Ločah je nastopilo tudi Sokolstvo poleg Orlov. Na obeh taborih je govoril tudi general Maister.

**Za Dijaški dom v Velikovu** se je priglasilo 46 dijakov z gimnazije, učiteljske in meščanske šole.

**Cebelarstvo** predavanje se vrši 12. okt. v Prevaljah.

**Velik ljudski shod pri Sv. Križu** nad Dravogradom je 5. okt. dopoldne po maši; popoldne ljudska slavnost.

## MARIBORSKE NOVICE

**Kakšno je učiteljske v mariborskem samostanu?** Klerikalni listi »Slovenec«, »Straža« in »Male novice«, ki vidijo zadnji čas edino vsebino in cilj jugoslovanske politike v utrditvi klerikalizma med našim ljudstvom in se zato brigajo sedaj samo za poduk verouka v višjih razredih srednjih šol, so med drugim tudi trdili, da so mariborske nune leta in leta vzgajale narodne učiteljice. Mi smo to zavedno laž že ponovno pribili s konkretnimi dejstvi, katerih se branitelji nemškutarskih nun še niso dotaknili, ampak vlačijo kakor povsod drugod, ker nimajo pravega orožja, v polemiko verstvo. Pribijamo torej zopet nova dejstva, ki dokazujejo, da je učiteljske v mariborskem samostanu še danes nemškutarsko in nemško: Voditeljica samostana rojena Kranjica govori z gojenkami samo nemški, napiše v samostanu so še vedno samo nemški, več nun je popotoma nemških, poduk v zavodu, ki je zaseben, je bil preteklo šol. leto še popolnoma nemški itd. Takšna je torej narodna vzgoja v samostanskem učiteljsku, kateremu je hotel dr. Vrstovšek ob soglasju svojih somišljenikov zaupati vzgojo vseh učiteljic za spodnji Štajer in Prekmurje. Zahtevamo, da se tem nemškutarskim nunam takoj zapre žensko učiteljske, ker ne pustimo več potujčevati svoje mladine, in če tudi se vrši to narodno zastrupljanje na klerikalni podlagi! Stariše, ki hočejo imeti svoje hčerke narodno vzgojene, pa pozivamo, da dajo nemudoma svoje hčerke prepisati na zunanje učiteljske, ker bi bilo sramotno za vsakega Slovenca, ki bi še v Jugoslaviji pošiljal svoje otroke v nemškutarske klostre.

**Slovensko gledališče v Mariboru** je bilo 27. tm. ob ogromni udeležbi občinstva odprto s slavnostno predstavo Jurčičevega »Tugomera«. Prof. dr. Strmšek je imel pred predstavo otvoritveni nagovor.

**Umrl** je v noči 28. sept. nagle smrti mariborski zdravnik dr. Amand Rek.

**Topničarska podčastniška šola** se ustanovi v Mariboru v topničarski vojašnici. Čas prijave do 15. okt. Pouk se začne 20. okt.

**Pred mariborsko poroto** je stal 25. tm. Ivan Karlin, ki je bil lani v Gradcu radi vloma in pobega na smrt obsojen, ki so ga pa po prevratu izpustili in se je potem »naselil« v Jugoslaviji in sicer v Mariboru. Tam je kot pravi dihur obiskoval razna podstrešja v boljših hišah in kradel povsod obleko, katero mu je odkupovala Terezija Konrad. Končno ga je policija vjela in sodišče mu je prisodilo 7 let težke ječe.

## PTUJSKE NOVICE.

**Begunski shod v Ptuj** dne 25. septembra je pokazal neomajno voljo primorskih beguncev, vztrajati v boju za osvoboditev zasedenega ozemlja. Trg pred mestno hišo in sosedne ulice so bile polne občinstva, ki je vneto in z zanimanjem sledilo govorom. Snuje se obsežna begunska organizacija, končno se bo sklepalo o tem 5. okt. v Ljubljani.

## Iz jugoslov. dem. stranke.

**Dva velika shoda JDS** se vršita 12. oktobra v celjskem okrožju. Kraje naznanimo pravočasno. Shoda se udeležita kot govornika tudi Srb Agatanović in Hrvat dr. Križman.

## CELJSKE NOVICE.

**Koncert g. Zlatka Balokoviča v Celju v soboto, dne 4. oktobra v mestnem gledališču.** Prvič nastopi ta naš največji jugoslovanski goslač v našem mestu. Gospod Baloković je navzlic svoji mladosti žel sijajne triumfe po velikem detu Evrope, igral je že tudi na ruskem dvoru in v Vatikanu. Z našim pianistom Troštom je tudi koncertiral po Egiptu. Po sedanjih turnejah v Jugoslaviji se napoti umetnik s svojo sestro pianistko Zorico na Francosko, Angleško in v Ameriko. Občinstvo toraj naj ne zamudi redko priliko slišati tega mladega mojstra, katerega globoko umetnost in zrelost znanja je priznal glasbeni svet. — C. P. — (Čuje se, da namerava neka organizacija prirediti isti večer drug koncert. Mislimo, da je v interesu stvari, če še takšne dvojne prireditve na en večer opuste. Op. ur.)

**Za stanovanjsko mizerijo v Celju** nimajo gospodje pri ljubljanski vladi prav nič razumevanja, prav kakor bi čez kitajski plot, ki so ga napravili krog Ljubljane, res nič ne videli. Mestni magistrat v Celju je že sam in še posebej po sklepu mestnega sosveta zahteval od vlade, naj se ustanovi za Celje posebna stanovanjska komisija z istimi pravici, kakoršne ima po naredbi deželne vlade z dne 16. avg. enaka komisija za ljubljanski stanovanjski okoliš. Le na tak način bo mogoče, da se stanovanjska beda kolikortoliko omili. Danes, ko je tudi stanovanjski sosvet, ker vsled nezadostnih odredb ni videl nobene poti več za omiljenje stanovanjske bede odprte, odstopil in nimamo torej nobene inštanace za reševanje stanovanjskih vprašanj, je zadeva postala pereča in zahtevamo od deželne vlade, da stvar nemudoma uredi v smislu zahteve celjskega mestnega sosveta.

**Shod radi stanovanjskih razmer v Celju** se skliče v nekaj dneh. Zima je pred durmi — okrog 50 rodbin še brez stanovanj — zadeva zahteva nujne rešitve — v Ljubljani pa spijo na zadetih aktih. Opozorjamo vse prizadete že danes na shod!

**Celjski odsek »Sav. podr. SPD«** priredi v nedeljo 5. tm. izlet na Pohorje. Odhod v soboto popoldan ob pol 2. uri z dobrnskim avtomobilom do Nove Cerkve ali z vozom do Vitanja. Isti dan še do Rakovca 2 in pol ure; v nedeljo na Roglo 1 in pol ure. Pot ves čas položna. Sestop v Zreče oz. v Konjice 4 ure ter vrnitev z večernim vlakom v Celje. — Opozorjamo, da namerava odsek prihodnje leto na Rogli otvoriti planinsko zavetišče in prepusti v to svrhc g. Hofbauer iz Vitanja brezplačno dve sobi svoje lovske koč. Pričakujemo torej udeležbo tudi iz Vitanj in Konjic; s slednjimi je skupen sestop. — Izletniki se naj prijavijo najpozneje do petka 3. tm. 10. ure dop. pri g. dr. Žižeku (pisarna dr. Karlovška), da se radi voza (breka) iz Vitanj potrebno ukrene. Izlet se vrši le pri popolnoma zanesljivem vremenu. Provijant seboj!

**Klub napr. slov. akad. v Celju** prosi tem potom vse one cenj. gospe in gospodične, katerim je vposlal svojčas nabiralne pole za knjige in denarne prispevke, namenjene za »Obmejne ljudske knjižnice«, da iste čimprej vpošljejo, ker namerava »Klub« knjižnice z ozirom na bližajoči se plebiscit v najkrajšem času odposlati. Tem potom se tudi že zahvaljujemo vnaprej vsem cenjenim nabiralcam za njih požrtvovalnost. — Odbor.

**Kongres Jugoslovanske Omladine v Zagrebu.** Klub napr. slov. akad. v Celju pozivlja vse one člane in starejšine, ki se nameravajo udeležiti kongresa v Zagrebu dne 11., 12. in 13. tm., da nemudoma javijo društvu svoj naslov, da se jim potem vpošlje legitimacija, veljavna za polovično vožnjo na južni, in četrtinsko vožnjo na vseh državnih železnicah. — Odbor.

**Srebrno poroko** sta obhajala minuto nedeljo g. Peter Majdič in njegova žena na Sp. Hudinji pri Celju.

**Umrl** je v Gradcu bivši odvetnik, posestnik na Teharjih, dr. Fran Štor.

**Dijaški kuhinji v Celju** je obitelj Lilek-ova darovala 40 kron mesto venca na grob pok. učiteljice T. Brinarjeve.

**Licitacija za nabavo sena in slame** za celjsko garnizijo. Za nabavljanje potrebne količine sena in slame za prehrano državne živine za celjsko garnizijo do konca tekočega leta se vrši 18. okt. tl. ofertalna licitacija in sicer ob 10. uri predpoldne v pisarni komande mesta Celje. Ostali predpisani pogoji za oddajo sena in slame so na vpogled v pisarni komande mesta Celje. Potrebovalo se bode do konca tekočega leta 450.000 kg sena in 240.000 kg slame. Kavcija za podanike SHS znaša 10 % a za inozemce 20 % od vrednosti celokupne oddaje sena in slame in to v gotovem denarju ali v državnih papirjih, kakor tudi v vpisanem državnem posojilu, ki se predloži pri odpiranju ofertov. Oferti morajo biti opremljeni s kolki po 10 dinarjev ali 30 kron. Oferti se naj predlože točno z označeno ceno, a v zapečatenem pismu na naslov komande mesta Celje z označbo: Ponudba za oddajo sena in slame za celjsko garnizijo. Sprejemanje pismenih ponudb (ofert) in odpiranje istih se bode vršilo v prisotnosti ponudcev in komisije ob 10. uri predpoldne dne 18. okt. v pisarni komande mesta Celje. Na licitaciji morajo biti 3 ponudja, ako jih ne bode, se bode razpisala druga lici-

tacija od komande mesta Celje, ako jih še takrat ne bode, se bode nabavka sena in slame oddala s kratko ustmeno pogodbo. Ponudalec, čegar ponudba bode najcenejša, ostane obvezan za oddajo sena in slame takoj, država pa bode obvezana po odobrenju licitacije od pristojne oblasti. Ostalim ponudalcem se vrne kavcija še isti dan. Komanda mesta Celje.

Vse one osebe, ki se pečajo s streženjem bolnikov, naj se zgledajo dne 2. t. m. med uradnimi urami pri mestnem magistratu.

**Moke zmanjkalo** je minule dni naenkrat v Celju. Oblastvena komisija pa je po natančni preiskavi v enem izmed celjskih mlinov našla 14 (drugi pravijo 15) vagonov moke, katero je gospodarski urad zaplenil. Pisali smo že svoj čas, da bodo gotovi krogi hoteli izspekulirati zopet višje cene. Da imajo ljudje tako malo vesti! Bistveno takšni ljudje niso nič boljši nego znani — velenjski roparji.

**Državna posredovalnica za delo, podružnica za Celje in okolico.** V preteklem tednu je iskalo dela 42 moških in 11 ženskih delavnih moči. Delodajalci so iskali 16 moških in 13 ženskih del. moči. Dela iščejo: oskrbniki (6), rudarji (45), plavž. delavci (7), strojniki, kurjači (8), ključavničarji, strugarji, varilci (7), žagarja (2), mizar (1), sedlar (1), tapetnik (1), krojači in šivilje (4), čevljarji (2), peki (4), mesarji (4), laboranta (2), natakarije in natakarike (14), dimnikarja (2), fotograf (1), vrtnarja (2), slug, portirjev itd. (11), tov. delavcev (20), trgov. uslužbencev (55), blagajničarke (4), pisarn. moči (31), hlapcev, dekel, delavcev (44), kuharice (6), služkinj (10), sobarice (3), bol. strežnica (1); vajenci: trgovski, vrtnarski, sedlarski, krojaški, mizarski in ključavničarski. Delo je na razpolago: strojnikom, ekonomom, kotlarju, ključavničarjem, kovačem, varilcem, vrtnarjem, žagarjem, mlinarjem, sodarjem, krojačem, čevljarjem, zidarjem, tesarjem, slikarjem, mizarjem, solicatorju, kočijažem, tovarn. in drugim delavcem in delavkam, hlapcem in deklam, kuharicam, sobaricam, likaricam, blagajničarkam, služkinjam in raznim vajencem in vajenkam.

## Cenj. naročnike,

ki so plačali naročnino za celo leto, opozorjamo, da doplačajo drag. zvišanje naročnine od 15. aprila K 8'50, ker bi se jim moral sicer s 15. okt. list ustaviti. Tudi one naročnike, ki plačujejo mesečno ali četrtletno, s tem opozorimo, da jim je potekel rok plačila. Upravišтво »Nove Dobe«

## Izpred celjske porote.

Celje, dne 29. sept.

Danes se je obravnaval zadnji kazenski slučaj pred ljudskimi sodniki. — Obtoženi so bili: Janez Cvikl, Anton Zelič, Alojz in Jakob Lipovšek in Jernej Kapelar zaradi hudodelstva tatvine, katero so izvrševali največ v skupini tovaršiji. Tako so vlomili trikrat v dve kleti vpojenega nadučitelja Franca Pečarja pri Sv. Marijeti v Rimskih toplicah in odnesli blaga in vina v vrednosti več tisoč kron. — Skušali so vlomiti tudi v žitnico Karola Purga v Rimskih toplicah, a jih je pravočasno pregnal domači pes. — Ker tu niso imeli sreče, so se spravili nad hišo Marijete Friš in odnesli orožniku Ant. Šerganu z dlj obleke in perila za približno 3000 K.

Janez Cvikl je tudi poškodoval iz hudobije v družbi Franca Vrtačnika v cementni tovarni Zidanmost, kjer je delal, stroj, ki melje cement. Vrgel je vanj debel železni vijak zato, da bi lahko čez noč spal. Povzročil je okoli 5000 kron škoda.

**Sodba:** Janez Cvikl 3 leta težke ječe, Anton Zelič 18 mesecev težke ječe; Alojz Lipovšek, Jakob Lipovšek, Jernej Kapelar, ki so manj vdeleženi, pa vsak po 8 mesecev težke ječe.

Franz Zelič, glavni storilec pride pred vojaško sodišče. Franc Žužej je pa pobegnil. — Za njim je tirailica.

S tem je končalo to 14 dnevno težko porotno zasedanje, ki je prineslo dvema morilcema smrtno obsodbo, dvema ubjalcem, 24 robarjem in tatovom pa skupaj nič manj ko 170 let težke ječe.

Vsa čast porotnikom, ki so vedeli ceniti razmere, v katerih so izvrševali brezvestni zločinci in pustolovci svoja dejanja in ogrožali vedno bolj naše živ-



ljenje in ljudsko premoženje. Te elemente je doletela zaslužen kazni; onim pa, ki so se skrili, naj bo naša pravica v resno svarilo!

Sodna uprava pa naj končno poskrbi, da se porotnikom povrne vsaj njih gotovi izdatki!

## DNEVNE NOVICE.

**Po desetih mesecih v Jugoslaviji.** Višji šolski svet v Ljubljani, ki ga dirigira in komandira klerikalec Vrstovšek, je pred kratkim izključil iz ljubljanskih gimnazij dijaka, kateri je poskusil pred meseci radi tiraniziranja od strani kateheta samomor. Višji šolski svet je tedaj videl, da katehet ni korektno postopal in ga je raditega tudi odstavil. Ubogi dijak pa ni mogel umreti, ampak je po večmesečnem trpljenju v bolnišnici zopet toliko okreval, da je hotel svoje pretrgane študije nadaljevati in tako pričeti novo življenje, katero mu je usoda podelila. Višji šolski svet pa je bil drugega mnenja. Človek, ki je hotel oditi iz te solzne doline, po mnenju »katoliško«-narodnih gospodov iz višjega šolskega sveta nima več pravice do življenja in vstopa v človeško družbo ter je zato omenjenega dijaka in tovariša ki je baje vedel za ta samomor, sedaj »ad exemplum« izključil iz vseh ljubljanskih gimnazij, kjer imata dijaka svoje stariše. — Skoro istočasno pa je Višji šolski svet sprejel v službo nemškutarke učiteljice v Mariboru, ki so meseca februarja vodile otroke v štrajk proti državi SHS, pri katerem je bilo mnogo človeških žrtev, in se imamo zahvaliti le srečnemu slučaju, da niso pod varstvom sedaj zopet sprejetih učiteljic padli na Glavnem trgu od strelav vojaških krogelj tudi nedolžni otročiči. — Sodniki iz ljudstva, razsodite z vašim zdravim in nepokvarjenim razumom, kdo je večji zločinec, bolj obsodbe in kazni vreden: ubogi dijak ali drzne učiteljice? Mi mislimo, da je bilo dati najprej potni list iz Ljubljane dr. Verstovškemu in celemu njegovemu štabu in še le potem mariborskim nemškim srboritnicam, z nesrečnim dijakom pa ima vsak, ki človeško čuti, vsaj sočutje.

**Za sprejem regenta Aleksandra v Ljubljani** je dovolil ljubljanski občinski svet 200 tisoč kron. Od tega se bo porabilo 100.000 K za pogoščenje revnega prebivalstva.

**Cene plinu v Ljubljani** se zvišajo s 1. okt. na 3 K za m<sup>3</sup>.

**Iz šolske službe.** Imenovani so: Ernest Kompost, dozdaj nadučitelj pri Sv. Ožbaltu ob Dravi, za stalnega učitelja v Laporju; Ant. Ogorelec kot učitelj v Ravnanju; Franc Rošker kot učitelj v Studencih; Lavoslav Arko za nadučitelja v Sv. Lovrencu nad Mariborom; Jos. Jari za nadučitelja pri Sv. Roku ob Sotli; Dragotin Majer za nadučitelja v Šmarjeti pri Rim. Toplicah; Albin Spreitz za nadučitelja pri Zgor. Sv. Kungoti; Franja Bizjak za učiteljico v Rušah; Karolina Hinterlehner za učiteljico v Poljčanah; Josipina Šlajpah za učiteljico pri Sv. Ilju v Slov. goricah; Albina Lasbacher za učiteljico v Selnici (začasno pridružena v Ruše); Katarina Plevnik za učiteljico v Čadramljah; Ljuba Soršak za učiteljico v Makolah; Marija Bregant za učiteljico v Slivnici pri Mariboru; Marija Versolatti za učiteljico v Črešnjevci; Anton Fink in Štefka Fink za učitelja (ico) na Polensaku; Leopold Cimperšek za nadučitelja v Loki pri Zidanem mostu; Fr. Troha in Palmira Fajdiga za učitelja (ico) v Sv. Lovrencu nad Mariborom.

**Organizacija invalidov za Slovenijo** se osnuje v Ljubljani. Tozadevni občinski zbor se vrši v Ljubljani 5. okt. Upamo, da bo stala ta organizacija na solidnejši podlagi in bo vodstvo poverjeno drugačnim močem, nego je bilo to pri celjski. Iz tega vidika organizacijo toplo pozdravljamo.

**Tobačna glavna trafika v Ptujski gori št. 6** je razpisana. Jamščina 200 K. Ponudbe do 23. okt. t. l.

**Živinozdravniška visoka šola** se otvori s 1. okt. v Zagrebu.

**Kaj pa to?** Dr. Koroščeva Zveza je dobila nevarnega konkurenta v Samostojni kmetijski stranki in so torej njene mariborski listi umljivo nervozni. Za minulo nedeljo je napovedala Samostojna kmetijska stranka tudi v Št. Ilju javni ljudski shod, proti kateremu sta »Straža« in »Gospodar« že celi teden naprej hujkala. Mi smo slutili, kaj pripravljajo v Cirilovi tiskarni. In res poročajo klerikalni listi, da je bilo šentiljsko ljudstvo pri shodu, na katerega je le »slučajno« pri-

šel tudi mladeniški urednik Žebot, tako razburjeno in strastno, da bi bilo govorniku Mermoljo skoro ubilo. Šušteršičevi nauki in gesla so torej zopet v polnem cvetu. Klerikalna gospoda išče boja s koli, ker drugega ni zmožna. Slovensko javnost opozarjamo na to grozečo nevarnost, bodimo na straži, ker gospodje, ki so bili tako razvajeni pod klerikalnim avstrijskim birokratizmom, se bodo pač težko vživeli v vlogo brezpomembne manjšine.

**Železnica med Ljutomerom in Središčem?** V Vuzmetincih je bil 21. tm. shod županov iz okolice, ki so zahtevali, da se napravi nova železniška zveza med Ljutomerom in Središčem čez Stričjo vas pod Staro goro skozi Vurmentince po vodranski dolini ter so to zahtevo tudi obširno utemeljili iz gospodarskega stališča.

**Nabiralniki »Družbe sv. Cirila in Metoda«** še vedno ne delujejo po mnogih gostilnah, kavarnah in restavracijah. Vse podružnice CM. prosimo tem potom, da delujejo na to, da se nabiralniki zopet na delo izpostavijo. »Družba« mora priti zopet k rednim dohodkom, ker bo potrebovala v bližnji bodočnosti mnogo denarja, če hoče svojo novo nalogo uspešno vršiti. Podružnični odbori naj poverijo odpiranje nabiralnikov kakemu svojemu članu, ali blagajniku. Torej na delo!

**Razpisana je glavna tobačna trafika** v Celju, Cerkveni trg. št. 6. Ponudbe do 16. okt. Jamščina 150 K.

**Hinavščina in hlapci.** »Slovenski Gospodar« noče zaostajati za »Stražo«, ki neumorno slavi nemškutarje v Jugoslaviji, če se isti skrivajo za samostanskimi zidovi, samo da je Gospodar še malo bolj drzen in nesramen. Mi vemo, da je klerikalcem Sokol trn v peti, ker pa mu ne morejo sivarno do živga, so zagrabili ceno orožja blatenja. Zadnji »Slovenski Gospodar« pravi med drugim, da je cilj našega Sokolstva vino in ženska in brezverstvo seveda tudi ne sme manjkati. Teh psokv, ki so tako nizkotne, da poštenega Slovenca ne zadenejo, smo že navajeni in jih torej samo beležimo. Sokolska misel je prevzvišena, da bi se dala blatiti od duhovniških urednikov, ki jim časopisi javno očitajo nenravnost. Bolj kot temu bevskanju smo se čudili uvodniku »Slov. Gospodarja«, v katerem z vznešenimi besedami slavi zasluge za slovenski narod moža, ki ga celo vsak pošten duhovnik naravnost zaničuje in sovraži radi njegovega brezobzirnega in sovražnega postopanja s podrejenimi duhovniki, moža, ki je bil največji nemškutar in obenem najhujši sovražnik našega narodnega gibanja, posebno pa jugoslovanske ideje, to je mariborski škof Mihael Napotnik. Vsak otrok ve in vrabci po strehah čivkajo o nemškutarstvu tega škofa, mi vemo vsi, kako se je ta uplivni gospod obnašal v Mariboru po prevratu in najbolje vedo to uredniki v Cirilovi tiskarni, in vendar so zmožni v dolgem uvodniku slaviti zasluge tega najhujšega avstrijskega birokrata za slovenski narod. Hinavščina, kje si doma? kje so tvoje meje?

**Podraženje zdravil.** Zdravnik z dežele nam piše: V štev. z dne 23. tm. imate notico, v kateri pravite, da so cene zdravil po novi naredbi pretirane. Res je, da dosežejo visoke svote, ali upati je, da bode na ta način prišlo zopet nekaj medikamentov v promet, kajti dandanes ne dobivate najnujnejših zdravil samo radi tega ne, ker je zguba. Par slučajev: Za svojo domačo lekarno sem si pred meseci nabavil navadno vaselino, dobil sem jo iz Gradca, ker je v Ljubljani ni bilo dobiti. Pri 38 kg sem imel po stari taksi računeno nič manj nego okroglo 250 kron izgube. Pri kozarcih z vsebino 200 gramov sem imel pri vsakem kozarcu krog 1.20 k negativnega dobička; neka zdravila za vstavljenje krvavenja ste smeli zaračunati približno 10 kron, zdravilo je le dobiti v Zagrebu, kjer stane ista množina, to je 10 gramov, 50 do 60 kron. Da si lekarnarji potem takih stvari ne nabavijo, je popolnoma verjetno. In končno, ako sme trgovce zaslužiti pri svojem starem blagu tisoče odstotkov in še jadicuje, kako slabo se mu godi, ni pretirano, ako tudi lekarnar ali zdravnik s hišno lekarno nekaj pri svojih medikamentih zasluži. Koliko truda in denarja je stal ta študij in pod kakimi pogoji živijo danes zdravniki in lekarnarji! Za nje

je vse dražje, nego za druge osebe. Seveda vedno to ne bode trpelo, za sedaj je pa ta odredba bila nujno potrebna, sicer bi bili v najkrajšem času sploh brez zdravil.

**Trgovski promet z Anglijo.** Privilegirana trgovinska agentura kraljestva SHS v Londonu sporoča trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da je angleška vlada pripravljena podpirati uvoz v Jugoslavijo s tem, da bo nudila angleškemu tovarnarjem in eksporterjem možnost, prodajati blago tudi na kredit. Organizirala bo v lastnem delokrogu varstvo teh kreditov. Interesentje, ki se zanimajo za uvoz iz Anglije, dobe natančnejšo informacijo v trgovski zbornici v Ljubljani. Pripomnimo, da ima naša država privilegirano trgovinsko agencijo v Londonu. Naslov nje je: Privileged Commercial Agency of the Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes, 22 Henrietta Street, Covent Garden, London, W. C. (2).

**Lesna industrija in trgovina** se v Sloveniji lepo razvija. Osnovale so se do sledje sledeče družbe: »Velika gora« v Ribnici z 2 mil. kron glavnice, »Sava« in »Panonia« v Ljubljani, »Drava« v Mariboru in »Savinja« v Celju.

## DOPISI.

**Pošta Bizeljsko-Brežice.** S 1. oktobrom 1919 se izloči poštna nabiralnica Stara vas (z dostavljalnimi okolišmi Stara vas, Gregorice, Dramlje) iz okoliša poštne urada Bizeljsko in se prideli okolišu poštne urada Brežice.

**Zdole pri Brežicah.** V nedeljo, 21. tm. je bilo poslopje, kjer se nahaja naše Bralno društvo, okrašeno z zastavami. Slavili smo — svatbo. Poročil se je naš bivši društveni tajnik, g. Robert Ivanuš, sedaj nadučitelj v Kozjem, z vneto odbornico in blagajničarko, gđc. Karolino Presnikovo. Na svatbi se je prodal na dražbi v korist Bralnega društva šopek svežih cvetlic za — 709 kron. Izdrazil je šopek naš ugledni posestnik Janez Šoba, ki je bil eden najstarejših, ter ga podaril v imenu bralnega društva mladi nevesti. Požrtvovalnim svatom iskrena hvala, mladima poročencema pa obilo sreče in ne pozabita nas! Bralno društvo na Zdolah.

**Hrastnik.** Odkar biva v naši dolini zopet Wiltschnig, se je v novič prišlo nemškutarjenje po telefonu med rudnikom in steklaro! Opozarjamo na ta pojav gg. Dejaka in Pitamica!!

**Hrastnik.** G. Sl. trdi, da ni istina, da bi bil on član Südmärke in Šulferajna, kakor je poročal naš list. Izjavljamo, da g. Sl. laže, ako kaj takega trdi!

**Narodna čitalnica v Hrastniku** priredi v nedeljo 5. okt. pri Rožu veselico, ki ki naj zaključijo sezono letošnjih hrastniških veselice. Ker je zamišljena veselica v kar največjem slogu, se prosijo i Trboveljci i Zagorjani, da nas razvesele s svojim obiskom.

**Laško.** 22. septembra smo si na ustanovnem občnem zboru osnovali »Narodno čitalnico za Laško«. Obisk je bil dovoljen. Odobrena pravila nam je prečital in razložil odvetnik dr. Roš, ki nam je v poljudnih besedah predložil vzgojevalne in narodne cilje takega društva. Priglasilo se je takoj 65 članov. Društvo bo skrbelo za čtivo, gledališke predstave, godbo in podučna predavanja. Prvi odbor se je sestavil takole: Predsednik poštari Ivan Slavec, namestnik dr. Čede, tajnica učiteljica Stegenšek, blagajničarka dr. Roševa, gospodar nadučitelj Četina, knjižničar Stanko Pleskovič, odborniki: finančni respicijent Ferenčak, čevljarški mojster Kokol in učitelj Kislinger. Društvo čaka za naš kraj mnogo dela, trud bode hvaležen in laško prebivalstvo upa najboljših uspehov.

**V Zidanem mostu** je imenovan za ravnatelja cementne tovarne inž. Mihajlo Rozman, ki so ga iz Avstrije kot Jugoslovana izgnali.

**Koncert v Žalcu.** Ponovno opozarjamo na koncert, ki ga priredi pevski zbor Dramatičnega društva v Žalcu v nedeljo 5. okt. t. l. ob 15. uri (3. uri pop.) v gledališki dvorani g. Robleka s sodelovanjem pevke gospe Watzlawek-Virantove, klavirske virtuozi gđc. L. Serafinikove in violinskega virtuoza g. Fr. Serajnika. Sopred je razviden s plakatom.

**Trgovski gremij v Slov. Bistrici** ima v nedeljo, dne 5. okt. popoldne v hranilnični dvorani svoje zborovanje. Na

dnevnom redu je volitev predstojništva. Zanašamo se, da bodo trgovci slovenjebistriškega okraja po celjskem vzorcu do čistega pometli z dosedanjim nemškutarskim gospodstvom. Četudi utegnejo nekatere naše trgovce vezati še stare prijateljske vezi z nemškimi tovariši v Slov. Bistrici, Poljčanah ali na Pragerskem, mora biti vendar izključeno, da bi v življenskih vprašanjih jugoslovanskega trgovca soodločeval Nemec, mu delal predpise pri vzgoji naraščaja, uradno presojeval njegovo trgovsko usposobljenost, ali ga celo obkladal s kakšnimi koli globami, kakor je to delal dosedaj! — Treba je zavzeti tudi stališče k prevažni ustanovitvi trgovske in obrtne zbornice. Ravnotako zahteva razpravljanje o valuti največje zanimanje. — Zato, kdor naš si, na plan!

## RAZNE VESTI.

**17.000 novih milijonarjev** je začasa vojne nastalo v Ameriki. Koliko pa revežev?

**Za draginjske doklade invalidom** je dovolil ministrski svet 15 milijonov kron.

**Velik petrolejski vrelec** so razkrili v Lipiku v Slavoniji. Komisija je dognala, da bo dajal na leto krog 4 milijone m<sup>3</sup> petroleja.

**Stavka tiskarskih stavcev v Zagrebu** je končana. Doseženo je 30—80% no zvišanje plač.

**Velika železničarska stavka** se je razvila na Angleškem. Dne 29. sept. je stavkalo 500.000 železničarjev. Preskrba Londona z živili se vzdržuje z avtomobili.

## Pijancem se bliža zadnja ura! . . .

Boj proti pijančevanju postaja resen in odločen. Policijske in obrtne oblasti so bile preslabe za to sveto vojko, in ker tudi intenzivna zasebna propaganda ni dosegla vidnega uspeha, ampak se je začel alkoholizem zadnji čas še bolj širiti, je sklenila tudi država s svojo trdo roko vmes poseči. V kratkem bo namreč Narodnemu predstavništvu predložen zakonski načrt proti alkoholizmu, ki ima med drugimi tudi te-le določbe:

Vsakdo bo kaznovan, ki bo na javnem prostoru pijan. Prepovedano je jemati v gostilno pod 14 let stare otroke, pa tudi deci pod 17. letom ni dovoljeno dati alkohola, da bi se napila. Pijanemu človeku ne sme nikdo dati opojne pijače in je prepovedano piti za stavo. Železničarji in šoferji smejo samo tedaj piti alkohol, ako ne morejo drugače ugasiti žeje. Gospodarji in poslodajalci ne smejo dajati uslužbencem žganja. Mladina pod 17. leti sme zahajati v gostilno samo v spremstvu svojih starišev. Dolgovi za pijačo so neiztirjivi, če ne more upnik dokazati, da niso bili dani pijanemu človeku in v dobri veri, da bo še trezen plačal, predno zapusti gostilno. Ako je nov dolg nastal še po starem dolgu, jo ta novi dolg neiztirjiv. Občinski urad ne sme biti v hiši, kjer je gostilna in tudi občinski predstojnik ne sme biti gostilničar, razven če bi tako izvolitev potrdila oblast druge inštanace.

Za vse prestopke se odreja kazni od 14 do 28 dni zapore, oziroma 200 do 1000 K globe. Če pa se prestopki ponovijo, bo obsodba razglašena javno po časopisih. Kdor bo v enem letu ponovno pijan in s tem napravil javno sramoto, bo izgubil aktivno in pasivno volilno pravico, možnost izvrševati kakoršnokoli javno službo, eno leto sploh ne bo smel nobene gostilne obiskati in če se bo še zoper to pregrešil, bo kaznovan z globo do 1000 K ali štirimi tedni zapore. Interesantna je določba, da more takšne nepobojljive grešnike poslati zakonski drug ali sorodnik v zdravilišče za alkoholike, odvzame pa se jim lahko tudi uprava njihovega imetja in postavi za daljši ali krajši čas kurator. In tudi ta kurator bo imel pravico, svojega varovanca poslati v zdravilišče.

Zakoni določuje tudi stroge kazni za one, ki bi hoteli določbe teh predpisov obiti in je pri odmeri kazni izvanredno strog ter v pobijanju alkoholizma naveden strogo radikalen, tako da se pijančkom najbrž bliža smrtna ura . . .

Tudi marsikateremu poslancu se bo pri glasovanju najbrž milo storilo ob spominu na sladke urice, ki jih nikdar več nazaj ne bo. Zakon bo menda kljub temu soglasno sprejet.

— n.



# "LASTNI DOM"

registrovana kredita in stavbena zadruga z om. zav.

**V CELJU**  
Prešernova ulica št. 15.

sprejema branilne vloge in jih obrestuje po (3<sup>1</sup>/<sub>2</sub>%)

## Karol Vanič, Celje

Prešernova ulica št. 15.

Zaloga tu- in inozemskega manufakturnega blaga.

### Zadnja poročila

Zopet Protičeva vlada.

Beograd, 30. sept. Dr. Pavlovič se vsled trdovratnega odpora opozicijskih strank ni posrečilo sestaviti nove vlade. Regent je zato poveril mandat Stojanu Protiču kot voditelju najmočnejše opozicijske skupine, srbskih radikalcev. V vlado vstopijo naši klerikanci in hrvatski starčevićanci. Socijalisti odklanjajo sodelovanje s konservativnimi radikalci, sodelovanje demokratov bo po včerajšnjem dogodku, ko je Protič težko žalil voditelja Pribičevića, skoro nemogoče. Protič bo najprej skušal doseči koncentracijsko vlado, če se mu to ne posreči, sestavi koalicijsko vlado iz dozdajšnjih opozicijskih strank.

Beograd, 30. sept. Demokrati in socijalisti izroče nocoj ali jutri Protiču skoro enako se glaseči spomenici, v katerih povdarjata oba kluba, da dosejajna politika Stojana Protiča ne daje niti najmanjše garancije, da bo mogla vlada pod njegovim vodstvom privedi državo iz težke zunanje krize. Protičev režim bi bil nazadnjaški v kulturnem, gospodarskem in političnem oziru. Demokrati še posebej odklanjajo vstop v vlado, iz katere bi bili izključeni socijalisti.

»Pravda« proti prejšnji opoziciji.

LDU. Beograd, 1. sept. Današnja »Pravda« v uvodniku ostro napada prejšnjo opozicijo; očita ji, da se je med seboj dogovorila, da bo vsaka stranka jamčila za svojo lastno svobodo. Opisuje položaj kot tak, da je nevaren za obstoj edinstvene države, zato zahteva, da se čim najhitreje izvrše volitve v konstituantno.

Danes 1. okt. se sestavi nova vlada.

LDU. Beograd, 1. okt. Danes ob 10. uri je v min. predsedstvu seja, na kateri se sestavi nova vlada.

7 jarmov savskega mostu se je porušilo. LDU. Beograd, 1. sept. V srednjem delu savskega mostu se je včeraj porušilo 7 jarmov; poškodovan je 1 delavec. Dela so se takoj nadaljevala.

Italijanska propaganda v Dalmaciji.

LDU. Split, 1. sept. Semkaj je dospeel zaderski župan dr. Giliotto in iskal stikov z meščanskimi in vojaškimi krogi. Agitiral je za zbiranje prostovoljcev. Dejal je, da treba napad na Dalmacijo, predvsem na Split, izvesti takoj.

### Poslano.\*

Odprto pismo gospodu Teo Raketlju, polkovniku in poveljniku kr. 47. pp. Dne 21. maja ste me ovadili kn. šk. ordinarijatu v Mariboru, da sem boljševiško navdahnjen, da tvorim sovjet in da hujskam ljudi k plenjenju nemških trgovin v Slov. Gradcu, ki so državna last, česar mi niste niti od daleka mogli dokazati pri zadnji razpravi pri vojnem sodišču za vzhodno Koroško v Velikovcu dne 17. sept. 1919; kljub temu, da so bile zaslišane le vaše priče, medtem ko so bile vse moje priče odklonjene.

Kljub oprostitni razsodbi po mojem mnenju niste prosti vsakega madeža in je samo čudno, da nastopate še kot jugoslovanski častnik, med tem ko bi sličen človek v civilni obleki prišel v zapor.

Pozivljam Vas radi tega javno, da vložite tožbo zoper mene, ker hočem na ta način spraviti celo zadevo pred civilno sodišče in priti tako do zaželenega zadoščenja.

Šmartno pri Slov. Gradcu,  
dne 26. sept. 1919.

Jožef Vrečko, kaplan.

\*) Za vsebino ne prevzame uredništvo odgovornosti.

### Sprejme se

10 tesačev, 20 drvarjev za cepljenje drv, 1 kolarja in 5 oglarjev

**Ivo Čater**

eksport lesa 1474 3-1

Spodnja Hudinja — Celje.

Išče se prijetna služkinja, poštena, ki bi znala nekoliko kuhati ter bi imela veselje do otrok. Naslov se izve v upravnistvu Nove Dobe. 1464 2-1

Prodaja se 2 zimski klobuki v pekarni Jožefa Antleja nasl. v Celju. 1463

2 zimski suknje, srednje velikosti so naprodaj, Miklošičeva ul. 10, pritličje levo, vsaki dan od 13-14 ure. 1469 2-1

Pridnega pomočnika in učenca sprejme takoj krojaški mojster Josip Zabuškovec, Celje, Glavni trg.

### „Pension“

Gregorčičeva ul. 11

fina domača hrana, cene nizke, abonement v hiši in zunaj hiše. 1461 2-1

Izgubila se je večja ročna

### torbica

od celjskega kolodvora do Sv. Petra v Sav. dolini. Pošteni najditelj naj jo odda proti nagradi pri celjskem magistratu ali Alojzu Štribarju, pri Sv. Petru v Savinjski dolini. 1467 1

### Hmeljarji pozor!

Prodani močen plug, še skoraj nov in eno brano za oranje hmelja. Franc Cerar, Trnovlje št. 8. 1472 2-1

**Trgovski  
sotrudnik**

detajlist, popolnoma izvešban manufakturne stroke s prima referencami se takoj sprejme kot prva moč v manufakturno i modno trgovino **R. Stermecki, Celje.**

V ponudbi se želi navedeno, kje in kako dolgo dosedanje službovanje in željeno plačo.

### Trgovci i industrijalec

mlad, feš, inteligenten, imučan traži radi neprimernog poznanstva ovim modernim putem ženidbe radi lijepo inteligentno feš gospojico ili mlado udovico iz bolje trgovačke ili inteligentnije ekonomske kuće. Cijenjene dame izvolite samo ozbiljne ponude po mogućnosti sa slikom iz novije dobe pod »Industrijalec 506« poste restante Karlovac. 1468 1

### Prostovoljna dražba.

Dne 5. vinotoka 1919 ob 9. uri dopoldne se vrši v hiši bivšega kol. restavraterja g. Franc Trösterja v Pragerskem dražba sledečih predmetov:  
700 l. citronove kisline,  
280 l. vermuta,  
praznih sodov,  
ene kočije in  
dveh vozov.  
Oskrbništvo Trösterjevega premož. v Pragerskem. 1462 1

### Drva

mehka in trda po dnevni ceni, na dom postavljena, v vsaki količini se dobe pri tvrdki B. Sodin, lesna trgovina. Poizve se v pisarni Kocenova (Špitalska) ulica 10. 1465 3-1

### Ivan Ravnikar Celje

kupuje po najvišjih dnevnih cenah: laneno seme, suhe gobe, in vosek.

167 104-99

Stole, žimnice, razno pohištvo in tapetniške izdelke ima v založbi: **Marija Baumgartner**

Gosposka ulica 25.

Naročila se izvršujejo točno in solidno.

**Garje,** sibečico, kraste, lišaje uniči pri človeku in živini mazilo zoper sibečico. Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo 6 K. — Po pošti 7 K poštne prosto. Prodaja in razpošilja s pošto lekarna Trnkóczy v Ljubljani, Kranjsko. 615 34-47

**Tvornica Jugoslovanske**

**DIANA**

Menthol v Osijeku

išče za posamezne okraje zanesljive, agilne in dobro vpeljene zastopnike ali zastopnice.

Ponudbe z označbo referenc se prosi na gornji naslov. 1436 3-3

Izdelovanje vseh vrst čevljev od priprostih do najfinejših po dnevni cenah 46 104-81

**Rud. Zontič**

Celje (blizu kolodvora)

Kocenova ulica št. 2.

### Srednje-veliko posestvo

v zdravi legi, najraje mali grad s pohištvo in 20-50 oralov zemlje, ob železnici ali v bližini iste se išče v svrhu nakupa. Ponudbe z navedbo cene se naj pošljejo na Oskar plem. Rainer, Dobrna pri Celju. 1419 3-3

**Knjigarna, umešnine, muzikalije**

**Goričar & Leskovšek: Celje**

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin na debelo in drobno.

**„Savinja“**

društvo lesnih trgovcev in industrijcev v Celju kupi vsako množino rezanega, tesanega in okroglega mehkega lesa ter bukovih drv. Tozadevne ponudbe z navedbo cen prosimo na naslov: »Savinja«, Kapucinska ulica 5, I. nadstr., ali pa poštni predal št. 1. 1426 6-4

**Skladišče za živila juž. železnice**

**v Mariboru, Franc Jožefova cesta št. 34**

potrebuje: bučno olje, krompir, fižol, grah, sveže zelje, sveže in suho sadje in druge kmetijske pridelke. Ponudbe se sprejemajo pismeno in ustmeno. — Zaželjeni so posebno stalni dobavitelji. 1460 2-2

### Spreten kolar

z orodjem za delo na dom za daljši čas se sprejme. Prosto stanovanje in hrana. Se pozneje lahko nastavi, 1458 dela dovolj. Izve se pri 2-2

**F. Karlovšek, Lava pri Celju**

### Lepa krava,

danske pasme, mlada, dobra molznica, se proda radi pomanjkanja krme. Dalje se proda lepa 3 leta stara bernhardinka, dobra čuvajka na verigi in 3 mesce star pes, dober čuvaj. Izve se pri 1459 2-2

**F. Karlovšek, Lava pri Celju**

### Ivan Dečko, Celje

kupuje laneno seme, vosek, strd in prazne steklenice v vsaki množini ter po najvišji ceni. 298 -14

### Boj griži!

Pristen, domač borovničar je najboljšo sredstvo proti griži. Dobi se pri veležganjarni sadja **Robert Diehl v Celju.** Oddaja samo trgovcem od 30 litrov naprej. 1419 6-4

### Karol Loibner, Celje

priporočila

Specerijsko blago ter vsakovrstne barve za obleke, s katerimi si lahko vsakdo barva vsakovrstno blago sam.